

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 8.8.2012
COM(2012) 445 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet

{SWD(2012) 243 final}

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

Om gennemførelsen af det europæiske genopretningsprogram for energiområdet

1. GENNEMFØRELSEN AF PROGRAMMET SKRIDER FREM

Det europæiske genopretningsprogram for energiområdet (EEPR)¹ yder finansiel støtte til udvalgte højstrategiske projekter i energisektoren. Ved at samfinansiere disse projekter hjælper programmet EU med til at nå vigtige energi- og klimapolitiske målsætninger: at sikre og diversificere energiforsyningerne, gennemføre og sikre et velfungerende indre energimarked samt reducere drivhusgasudledninger. Ved at støtte kapitaludgifter i realøkonomien tager programmet samtidig sigte på at stimulere økonomisk aktivitet og fremme vækst og jobskabelse.

Der er sket fremskridt i gennemførelsen af genopretningsplanen siden sidste års rapport. I 2010 blev der primært lagt vægt på at iværksætte genopretningsprogrammet. Størstedelen af de budgetmidler, der var til rådighed, blev afsat til 59 projekter i de følgende delprogrammer: Gasinfrastruktur (1363 mio. EUR), elinfrastruktur (904 mio. EUR), havvindkraft (565 mio. EUR) samt CO₂-opsamling og -lagring (1000 mio. EUR). Totalt set var der ved udgangen af 2010 indgået tilskudsaftaler og truffet tilskudsbeslutninger om et samlet beløb på 3 833 mio. EUR, dvs. 96,3 % af genopretningsprogrammets samlede budget. Et beløb på 146 mio. EUR, som ikke kunne afsættes til projekter i disse sektorer inden fristen den 31. december 2010, blev overført til en ny finansiel facilitet, den europæiske energieffektivitetsfond², der er rettet mod investeringer i energieffektivitet og vedvarende energi.

Genopretningsprogrammet blev etableret i en bredere kontekst i de globale bestræbelser på EU-plan på at væbne sig mod den finansielle krise, der brød ud i 2008, og stimulere økonomisk genopretning. Sidenhen har en langt alvorligere krise ramt Europa, og derfor er det tvingende nødvendigt med politikker, der fremmer genopretning. På grund af kompleksiteten og omfanget af denne krise kan det ikke forventes, at et enkelt politisk initiativ eller investeringsprogram alene kan genoprette økonomien. I denne vanskelige situation er og har genopretningsprogrammet imidlertid været et nyttigt redskab, som gør det muligt at opnå fremskridt i en række vigtige investeringsprojekter, som uden offentlig EU-finansieringsstøtte ville risikere at blive udsat, indskrænket eller annulleret.

Denne årsrapport fokuserer på den aktuelle status for programmets gennemførelse. Ved en uafhængig midtvejsevaluering³ foretaget i 2011 blev der gennemført en mere dybtgående analyse af genopretningsprogrammets virkninger. Ifølge den undersøgelse ser det ud til, at programmet ved iværksættelse af anlægsarbejder og indkøb af udstyr og halvfabrikata allerede har en afgørende betydning for realøkonomien. Set fra et energipolitisk synspunkt medvirker programmet helt konkret til udbredelse af teknologier med lav CO₂-udledning og forbedring af den

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 663/2009 af 13. juli 2009 om et program til støtte for den økonomiske genopretning i form af fællesskabsstøtte til projekter på energiområdet.

² Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1233/2010 af 15. december 2010 om ændring af forordning (EF) nr. 663/2009.

³ http://ec.europa.eu/energy/evaluations/doc/2011_eepr_mid_term_evaluation.pdf

måde, det indre gas- og elmarked fungerer på, ved at tilvejebringe sammenkoblingsmuligheder mellem EU's østlige og vestlige dele, i medlemsstater i EU's udkant og i Central- og Østeuropa, at forbedre oplagringskapaciteten, gradvis at færdiggøre et tovejs-gasrørledningsnet og at bringe "energiøer" tættere på hinanden.

Den faktiske gennemførelse af de projekter, der modtager støtte fra programmet, startede allerede i 2010, men det var først i 2011, den tog fart. Som det fremgår af de følgende kapitler, er adskillige projekter færdiggjort, og mange andre er på vej mod målet. I visse tilfælde giver projektgennemførelsen udfordringer og skrider ikke så hurtigt frem som planlagt. Den økonomiske og juridiske situation er særligt udfordrende for delprogrammet vedrørende opsamling og oplagring af CO₂, som står ved en korsvej.

Et fælles problem for de tre delprogrammer er de komplekse og langvarige godkendelsesprocedurer. Den deraf følgende retsuskikkerhed har medført, at de endelige beslutninger vedrørende investeringer er blevet forsinket.

Hvis gennemførelsen af genopretningsprogrammet skal være vellykket, kræver det en stærk forpligtelse fra alle aktører, herunder medlemsstaterne, med henblik på at forbedre processerne for regeludstedelse og godkendelse. I denne henseende forventes det, at Kommissionens forslag om retningslinjerne for energiinfrastruktur⁴ fører til store forbedringer. Forslaget indeholder bestemmelser om at fremskynde godkendelsesprocedurerne ved, at der oprettes én national myndighed, der skal forvalte hele godkendelsesprocessen, ved at fastsætte en frist på tre år for godkendelsesbeslutningen og ved at øge gennemsigtigheden og offentlighedens deltagelse.

Som følge af kreditkrisen og de regulerende indgreb, der blev iværksat i kølvandet på (Basel III, Solvency II), er det blevet endnu vanskeligere for infrastrukturprojekter at opnå langsigtet finansiering. Dette falder sammen med de uhørt store investeringsvolumener, der forventes som følge af, at mange transmissionssystemoperatører skal optrappe deres investeringsplaner, måske endda tredoble dem. Kommissionens forslag om Connecting Europe-faciliteten (CEF)⁵, en tværsektoriel infrastrukturfond, er udarbejdet med henblik på at hjælpe projekter med at sammensætte den nødvendige finansieringspakke. Ved at introducere nye investorklasser (pensions- og forsikringsfonde) og mindske visse risici skal de finansielle instrumenter under CEF hjælpe projektinitiativtagerne med at opnå den nødvendige langsigtede finansiering til deres projekter.

Kommissionen overvåger nøje udviklingen i alle projekter og realiseringen af de relevante milepæle. I det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene gives der en status på hvert projekt. I tilfælde af forsinkelser tager Kommissionen skridt til at lette gennemførelsen, bl.a. ved intensivering af dialogen med støttemodtagerne i form af hyppig rapportering og besøg på stedet. Hvis der imidlertid ikke findes en holdbar løsning på at mindske forsinkelserne, og gennemførelsen ikke skrider frem, kan Kommissionen indstille sin finansielle støtte til projektet.

Den europæiske energieffektivitetsfond er endnu ikke kommet ret langt med gennemførelsen, da den kun har været i drift siden juli 2011. Der er gennemført

---

⁴ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om retningslinjer for den transeuropæiske energiinfrastruktur, KOM(2011) 658 endelig

⁵ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af Connecting Europe-faciliteten, KOM(2011)665

meget intensive aktiviteter i løbet af de første måneder med henblik på at lancere den og indlede arbejdet med at identificere projekter, der har potentiale til at modtage støtte fra fonden.

2. GAS- OG ELINFRASTRUKTUR

2.1. Indledning

Genopretningsprogrammets delprogram vedrørende infrastruktur støtter 44 projekter inden for tre vigtige aktivitetsområder:

- Projekter vedrørende gasinfrastruktur og -oplagring. Infrastrukturen til transport og handel på tværs af EU skal integreres yderligere ved at etablere de manglende sammenkoblinger mellem medlemsstaterne og afhjælpe flaskehalse i de enkelte lande. Forsyningssikkerhed kræver integrerede energinet i EU samt yderligere diversificering af EU's energikilder og -veje, herunder flydende naturgas (LNG).
- Projekter vedrørende reversering af gasstrømmen. Baggrunden for denne række aktiviteter var gasforsyningskrisen i 2009 som følge af afbrydelsen af strømme fra Rusland gennem Ukraine. Størstedelen af de centrale og østlige medlemsstater var uden gas. Ikke på grund af mangel på gas i Europa, men fordi de eksisterende infrastrukturer manglede det tekniske udstyr og kapaciteterne til at vende gasstrømmene fra øst-vest til vest-øst.
- Elinfrastrukturprojekter. Integrationen af den øgede mængde el fra variable vedvarende kilder, høje standarder for pålidelighed og systemsikkerhed og rimelige energipriser kræver enorme investeringer i ny infrastruktur. Endvidere er en række medlemsstater stadig "energihøer", fordi de har ringe sammenkoblinger til deres naboer og det indre energimarked.

Projekterne gennemføres af transmissionssystemoperatørerne i hver medlemsstat eller af projektinitiativtagerne. Projekterne varer i gennemsnit 3-5 år. Der er indgået forpligtelser for 2 268 mia. EUR, hvoraf ca. 586 mio. EUR, dvs. 25,9 %, allerede var udbetalt til støttemodtagerne ved udgangen af marts 2012. Det skal understreges, at der ikke kan fortages betalinger, før de nødvendige miljøtilladelser for projekterne er sikret. For at sikre beskyttelse af EU's finansielle interesser er betalinger endvidere betinget af, at initiativtagerne har truffet en endelig investeringsbeslutning og dermed givet fast tilsagn om at gennemføre projektet.

2.2. Hidtidige fremskridt

2.2.1. Projekter, der blev afsluttet i 2011

Ud af de 44 projekter, der samfinansieres af programmet, blev de følgende 13 (30 %) afsluttet i begyndelsen af 2012:

- To gassammenkoblinger, der for første gang sammenkobler Ungarn med både Kroatien og Rumænien, og som fremmer markedsintegration og udvikling i regionen.
- Forstærkning af det belgiske gasledningsnet på Tyskland-Det Forenede Kongerige-aksen, hvilket også giver mulighed for kapacitet til levering af gas i modsat retning fra den nederlandsk/tyske grænse til Zeebrugge i Belgien og mod Det Forenede Kongerige.

- Syv projekter vedrørende vending af gasstrømmen, hvoraf fire er i Østrig, to er i Slovakiet og et er i Tjekkiet. Projekterne giver bedre adgang for alle nabolandene til de østrigske oplagringsfaciliteter i Baumgarten.
- To elsammenkoblinger mellem Portugal og Spanien, som forbedrer det iberiske elmarkeds funktionsmåde og integrationen af vedvarende energikilder.
- En elsammenkobling mellem Østrig og Ungarn, som skaber væsentlig yderligere overførselskapacitet på den overbelastede syd-syd-retning og giver således mulighed for yderligere markedsintegration og handel.

2.2.2. *Fremskridt i de igangværende projekter*

Ud af de resterende projekter skrider 18 (10 for gas og 8 for elektricitet) frem efter planen (40 %). De har været igennem udbudsprocedurer og anlægsarbejder, hvilket stimulerer vækst og jobskabelse som følge af indkøb af kabler, rør, kompressorstationer eller andet udstyr.

For så vidt angår gas, er der gjort gode fremskridt i projektgennemførelsen i de følgende tre europæiske regioner:

- De fem projekter i *Østersøområdet* (Polen, Danmark, Litauen og Letland)
- To projekter i *Centraløsteuropa* (Slovenien og Tjekkiet)
- Tre projekter i *Vesteuropa* (Belgien, Frankrig og Spanien)

For så vidt angår elektricitet, er der gjort gode fremskridt med gennemførelsen af projekterne i følgende to regioner:

- De tre projekter vedrørende sammenkoblinger i *Østersøområdet* (Estland, Letland, Finland og Sverige)
- Fem projekter i *Vesteuropa* (Tyskland, Irland, Det Forenede Kongerige, Frankrig, Spanien, Italien og Malta)

Endelig er det kun 13 projekter ud af de 44 (30 %), der skrider langsommere frem end forventet på grund af tekniske, juridiske og handelsmæssige vanskeligheder. I disse tilfælde har projektinitiativtagerne i gennemsnit anmodet om 18 måneders forlængelse af gennemførelsesperioden.

Vanskeligheder med færdiggørelsen af aftaler for gasforsyning giver anledning til forsinkelser i tre vigtige projekter, der har til formål at diversificere EU's gasimport gennem nye veje og nye kilder: Galsi fra Algeriet til Italien, Poseidon fra Grækenland til Italien og Nabucco fra Tyrkiet til Østrig, hvilket fører til ny kaspisk gas og nye sidestykker (Aserbajdsjan, Turkmenistan) og eventuelt irakisk gas. Støtten fra genopretningsprogrammet til disse projekter har været afgørende i forhold til at bringe dem tættere på en endelig investeringsbeslutning, som i sidste ende afhænger af en beslutning hos gasproducenterne om at sende gas gennem disse ledninger. Disse beslutninger er under forhandling⁶ og der kan forhåbentlig træffes en beslutning i løbet af dette år. Eventuelle tegn på dalende EU-støtte til disse projekter ville sende et forkert signal til gasproducenterne nu, hvor intensive kommercielle forhandlinger er i gang.

⁶ For så vidt angår Poseidon-projektet, er forhandlingerne med entreprenøren for Shah Deniz 2-feltet for nylig blevet indstillet, og projektets sponsorer overvejer andre forsyningskilder i Det Kaspiske Hav eller i Mellemøsten.

I andre tilfælde har udbudsprocedurerne af tekniske årsager vist sig at være mere komplekse end forventet, især for tre projekter: Sammenkoblingen mellem Bulgarien og Rumænien, sammenkoblingen mellem Italien og Malta og projektet vedrørende vending af gasstrømmen i Portugal. Udstedelse af administrative tilladelser er en anden vigtig faktor, der forsinker gennemførelsen af adskillige projekter, især projekterne vedrørende vending af gasstrømmen i Polen og Tjekkiet. Visse projekter blev forsinket på grund af juridiske aspekter eller faldende markedsinteresse som følge af den økonomiske opbremsning, som det synes at være tilfældet for projekterne vedrørende vending af gasstrømmen i Rumænien og Ungarn, for udvidelsen af et gaslager i Tvrdonice i Tjekkiet samt for sammenkoblingen mellem Ungarn og Slovakiet. Endelig er sammenkoblingen mellem Bulgarien og Grækenland, som er yderst vigtig for forsyningssikkerheden i regionen, blevet forsinket som følge af lovmæssige ændringer i Bulgarien.

2.3. Konklusion

I løbet af andet gennemførelsesår har der været gode fremskridt for el- og gasinfrastrukturprojekterne, navnlig for projekterne vedrørende vending af gasstrømmen, hvor 13 projekter er afsluttet eller i gang. Hovedparten af projekterne, 31 ud af 44 svarende til 70 %, er enten afsluttet eller forløber efter planen.

Overordnet set forbedrer genopretningsprogrammet helt konkret måden, det indre marked fungerer på, ved at tilvejebringe sammenkoblingsmuligheder mellem EU's østlige og vestlige dele og øge forsyningssikkerheden i de berørte lande og regioner⁷. Genopretningsprogrammet giver gasinfrastrukturen en virkelig europæisk dimension, som muliggør en hurtigere og mere effektiv gennemførelse af den tredje pakke om det indre marked og af den nye forordning om gasforsyningssikkerhed⁸. Der bliver gjort nogle bemærkelsesværdige fremskridt: Projekterne vedrørende vending af gasstrømmen er i gang og afværgede en gasforsyningskrise under kuldebølgen i februar 2012. Den stærke støtte fra genopretningsprogrammet til projekterne i den sydlige gaskorridor har været en medvirkende faktor i de intensiverede forhandlinger med forsyningslande. De støttede elektricitetsprojekter har givet et stærkt incitament til gennemførelsen af det indre marked med fuld deltagelse af alle dele af Den Europæiske Union, og de medfører store forbedringer af forsyningssikkerheden i de berørte lande og regioner. Projekterne vedrørende elnettet vil bidrage til at absorbere den elektricitet, som produceres ved hjælp af vedvarende energikilder. Færdiggørelsen af et energiinfrastruktursystem på EU-plan skrider frem takket afhjælpning af flaskehalse og gradvis integration af "energiøer" som for eksempel de tre baltiske lande, Den Iberiske Halvø, Irland, Sicilien og Malta. Programmet har endvidere fremskyndet gennemførelsen af projekterne ved at finansiere specifikke foranstaltninger og anlægsarbejder, har hjulpet projektinitiativtagerne med at sikre yderligere finansiering fra finansielle institutioner og har hjulpet mange projekter, som havde alvorlige problemer med at opnå miljøtilladelse, med at modtage prioritet fra nationale administrationer.

---

⁷ En dybtgående analyse af Donau-områdets model for gasmarkedet udført af det regionale center for energipolitisk forskning viser fordelene ved sammenkoblinger og deres indflydelse på gaspriserne i området, som kan sænkes med op til 6 %. (Eksempler på projekter, der blev undersøgt, er HUSK-sammenkoblingen, BG-EL-sammenkoblingen og PL LNG-projektet.) Yderligere information findes på: http://www.rekk.eu/images/stories/letoltheto/kaderjak_drgmm_ep_20120620_v2.pdf

⁸ Forordning (EU) nr. 994/2010 af 10. oktober 2010. EUT L 295 af 12.11.2010

På nuværende tidspunkt forudses det, at størstedelen af de 31 igangværende projekter bliver afsluttet i løbet af 2012-13, mens nogle få projekter vil fortsætte indtil 2017 som følge af de tekniske, juridiske og kommercielle udfordringer, de står over for.

3. OFFSHORE-VINDKRAFTANLÆG (OWE)

3.1. Indledning

Genopretningsprogrammets delprogram vedrørende offshore-vindkraftanlæg består af ni projekter inden for to primære aktivitetsområder:

- Støtte til storskalaprøvning, fremstilling og ibrugtagning af innovative møller og havvindmøllefundamenter
- Støtte til udvikling af modulbaserede løsninger på integrationen af storproduktion af vindkraft i elnettet.

Modtagerne af støtten omfatter projektudviklingsvirksomheder, ingeniørvirksomheder, producenter af vedvarende energi og transmissionssystemoperatører. Hele den finansielle ramme for genopretningsprogrammet på 565 mio. EUR er afsat, og der er foretaget udbetalinger til alle ni projekter for i alt 189 mio. EUR ved udgangen af marts 2012.

3.2. Status på OWE-projekterne

Projekternes gennemførelsesstade viser et blandet billede, idet et projekt allerede er afsluttet, andre er godt på vej, og visse projekter er væsentligt forsinkede.

3.2.1. Havvindmøller og fundamenter (seks projekter)

Tilskuddene fra genopretningsprogrammet har sikret anlæg af de første store (400 MW) havvindmølleparker langt fra kysten (mere end 100 km) og på dybt vand (mere end 40 m). Genopretningsprogrammets støtte har medvirket til, at de udvalgte projekter har opnået lån hos bankkonsortier med henblik på en finansiell afslutning. Genopretningsprogrammets aktiviteter på Thorntonbanken i Belgien blev afsluttet i september 2011.

De fire tyske vindmølleparkprojekter er allerede i fremstillings- og/eller anlægsfasen. Den første elektricitet fra havvindenergiinfrastruktur samfinansieret af genopretningsprogrammet blev endvidere allerede leveret til elnettet i Tyskland i efteråret 2010. Overordnet set gøres der gode fremskridt i disse projekter, men der er nogle forsinkelser i forhold til den oprindelige plan. De tre primære årsager til forsinkelserne er: forsinkelser i den garanterede nettilslutning, forsinkelser i godkendelsesprocessen og forsinkelser af tekniske årsager (kvalitetsmangler i produktionen og ugunstige vejrforhold). Som følge heraf er tidsplanen for et projekt (Bard I) allerede blevet ændret ved at ændre tilskudsaf-talen, og de andre forventes at anmode om forlængelse af tilskudsaf-talernes varighed med et til to år.

Projektet vedrørende anlæg af et testcenter for havvindmølleteknologi uden for Aberdeen (Det Forenede Kongerige) står over for større forsinkelser. Det var nødvendigt at etablere en passende virksomhedsstruktur med deltagelse af flere støttemodtagere for at gøre det muligt at kombinere en kommerciel vindmøllepark og et testanlæg. Godkendelsesprocessen tager desuden længere tid end forventet.

3.2.2. Havvindkraftanlægssystem (tre projekter)

De tre projekter vedrørende havvindmøllesystemer, som har til formål at installere innovative teknologier til integration af havvindmølleelektricitet (højspændt

jævnstrøm – kontrolleret spændingskilde) er mindre fremskredne. Det vigtigste mål med disse projekter er at lægge de grundlæggende byggesten til et europæisk havvindmøllesystem. De er yderst komplekse, både set ud fra et teknologisk synspunkt og fra et juridisk og kommercielt synspunkt. Forsinkelser i beslutninger om medfinansiering fra nationale regeludstedende myndigheder betyder, at tidsplanen for disse projekter bør ændres, og at projektet bør forlænges indtil 2016-2018. På trods af disse vanskeligheder tog integrationsprojekterne for vind-elnettet et stort skridt fremad i 2011 ved at forbedre deres forretningsplaner og definere de optimale kabelstrækninger og den tekniske beskrivelse af sammenkoblingsmodulerne.

3.3. Konklusioner

Genopretningsplanens støtte til projekterne "vindmøller og fundamenter" vil resultere i en direkte forøgelse den CO₂-frie elektricitetsproduktionskapacitet med cirka 1500 MW, og nogle projekter leverer allerede en del af dette resultat. Genopretningsprojekterne skaber også læringseffekter som for eksempel nedsat produktionstid for havvindmøllefundamenter og reduceret anlægstid for fundamenter.

I visse tilfælde er projektgennemførelsen problematisk og skrider langsomt frem. Rettidig gennemførelse af genopretningsplanens foranstaltninger er stærkt afhængig af hurtige fremskridt med godkendelsesprocedurerne. Andre betingelser er også afgørende, således garantierne for, at havvindmølleparker kan blive tilsluttet elnettet.

For projekterne om integration af vindmøller i elnettet er licensgivning til de vindmølleparker, der skal tilsluttes, samt den medfinansiering, der skal opnås gennem de regeludstedende myndigheder, de afgørende forhindringer, der skal overvindes, før de endelige investeringsbeslutninger kan træffes.

4. CO₂-OPSAMLING OG -LAGRING (CCS)

4.1. Indledning

Hvis EU's ambitiøse energi- og klimamål skal nås, især dekarbonisering af energisystemet inden 2050, kræver det, at der benyttes teknologier med lav CO₂-udledning, herunder CO₂-opsamling og -lagring. I overensstemmelse med den strategiske energiteknologiplan (SET-planen) tilsigter genopretningsprogrammet at demonstrere integrerede CCS-projekter med henblik på at gøre denne teknologi kommercielt levedygtig ved udgangen af årtiet. Programmet yder finansiel støtte på 1 mia. EUR til seks projekter i energiproduktionssektoren, hvoraf 392 mio. EUR allerede var udbetalt til støttemodtagerne pr. marts 2012. De udvalgte projekter omfatter tre forskellige CO₂-opsamlings-teknologier samt forskellige teknologier til lagring af CO₂ på land og til havs: kulbrintefelter (med og uden forbedret olieindvinding) og saltholdige grundvandsmagasiner. Denne fremgangsmåde anerkender, at projekter vedrørende integreret CCS er en ny teknologisk udfordring, og deres demonstration skal løse de tekniske, økonomiske og juridiske problemer. Projekternes koordinatører er forsyningsselskaber eller energivirksomheder. Andre støttemodtagere omfatter energitransmissionsvirksomheder, leverandører af udstyr og forskningsinstitutter.

4.2. Status på CCS-projekterne

Genopretningsprogrammet gjorde det muligt for alle seks projekter (i Tyskland, Det Forenede Kongerige, Italien, Nederlandene, Polen og Spanien) at komme hurtigt i

gang. For et af disse var genopretningsprogrammet medvirkende til, at projektet opnåede national støtte. Inden for godkendelsesområdet har genopretningsprogrammet udløst en målrettet dialog og et målrettet samarbejde med myndighederne og lokalbefolkningen. Visse projekter har måske også hjulpet med at fremskynde den egentlige gennemførelse af de retslige rammer på medlemsstatsniveau. De detaljerede ingeniørtekniske undersøgelser, der er udført indtil nu, har givet forsyningsvirksomheder indsigt i knowhow om den fremtidige drift af et integreret CCS-anlæg. Arbejdet med at beskrive specifikke geologiske oplagringssteder har også resulteret i identificering af egnede steder til permanent og sikker lagring af CO₂.

CCS-delprogrammet indebærer en forpligtelse for projekterne til at udveksle erfaringer og bedste praksis, hvilket var en virkning af etableringen af CCS-projektettet. Ligesom i 2010 offentliggjorde nettet i 2011 offentlige sammendrag af projekternes erfaring med CO₂-lagring, offentlig deltagelse og godkendelse.

I 2011 afsluttede hovedparten af projekterne "Front End Engineering Design (FEED)"-undersøgelser for opsamlingsstedet, herunder forhåndsudvælgelse af udstyrsleverandør, som er det sidste tekniske trin før idriftsætning. Karakteriseringsarbejdet på de udvalgte lagringssteder fortsatte sideløbende med udviklingen af de optimale CO₂-transportveje.

På trods af fremskridtene står CCS-delprogrammet som helhed over for nogle store juridiske og økonomiske usikkerheder, der risikerer at underminere den vellykkede gennemførelse af programmet. Ingen af projekterne har vedtaget den endelige investeringsbeslutning, hvilket illustrerer de aktuelle vanskeligheder. Det første projekt, der forventes at vedtage den endelige beslutning – i oktober 2012 – er Nederlandene. For alle andre forventes der ikke nogen endelig investeringsbeslutning før 2013. Milepælen er udsat af en række årsager, fx at ikke alle tilladelser endnu er givet, at karakteriseringen af lagringsstederne er ikke færdiggjort, og at den finansielle struktur er endnu ikke på plads. Endvidere gør den lave kulstofpris i emissionshandelssystemet (ETS), at forretningsudsigterne for CCS på kort og mellemlang sigt ikke er gunstige, og det har også bevirket en stigning i anlæggenes anslåede driftsomkostninger. Endelig er det blevet stadigt vanskeligere for projekterne at opnå finansiering på grund af den nuværende økonomiske situation.

Genopretningsprojektet i Tyskland, Jaenschwalde, blev afbrudt i begyndelsen af 2012. Ud over at der var offentlig modstand ved de mulige lagringssteder, konkluderede initiativtagerne, at det på grund af de væsentlige forsinkelser i den tyske gennemførelse af CCS-direktivet ikke ville være muligt at opnå de nødvendige CO₂-lagringstilladelser inden for tidsrammen.

På grund af den vanskelige situation ser det ud til, at CCS' fremtid står ved en skillevej. Kommissionen er i tæt dialog med CCS' aktører og projektinitiativtagere om, hvorledes EU-støtten til denne strategiske sektor bedst følges op, samt hvilke løsninger der kunne bevirke, at genopretningsprogrammets midler bruges mest effektivt af projekter, der træffer en positiv endelig beslutning.

4.3. Konklusioner

Der er gjort gode fremskridt med hensyn til færdiggørelsen af detaljerede tekniske undersøgelser for opsamlingssteder og i mindre omfang godkendelse af lagringssteder.

Efter sit andet gennemførelsesår står CCS-delprogrammet imidlertid ved en skillevej: et projekt er annulleret, og ingen af de resterende fem projekter har truffet den endelige investeringsbeslutning. Der er flere årsager til forsinkelserne, fx at ikke alle tilladelser endnu er givet, at karakteriseringen af lagringsstederne er ikke færdiggjort, og at den finansielle struktur endnu ikke er på plads.

Det er derfor sandsynligt, at størstedelen af anlæggene først kommer i drift i 2016/2017. CCS er en ny aktivitet, som både skal validere tekniske og økonomiske aspekter og opfylde nye regler (for eksempel for CO₂-lagring). Industrien og medlemsstaterne skal intensivere deres arbejde, hvis forsinkelserne som følge af juridiske og finansielle aspekter skal mindskes for disse projekter.

5. DEN EUROPÆISKE ENERGIEFFEKTIVITETSFOND (EEE F)

5.1. Fondens kendetegn og målsætninger

Ved forordning (EU) nr. 1233/2010 oprettes der en finansiel facilitet til støtte for energieffektivitet og investeringer i decentraliseret vedvarende energi. I henhold til forordningen tildeles der ca. 146,3 mio. EUR til den nye facilitet svarende til de af genopretningsprogrammets bevillinger til forpligtelser, der ikke er anvendt den 31. december 2010.

Efter at den ændrede forordning om genopretningsplanen trådte i kraft, betroede Kommissionen Den Europæiske Investeringsbank opgaven at oprette en investeringsfond og indlede driften deraf. Kommissionen og Den Europæiske Investeringsbank indgik i den forbindelse en uddelegeringsaftale i marts 2011. "Faciliteten" består af en investeringsfond benævnt den europæiske energieffektivitetsfond (EEE F)⁹, en teknisk assistance (TA) og informationsaktiviteter. Fonden har fået bevilget 265 mio. EUR, hvoraf EU har tildelt 125 mio. EUR. Andre finansieringspartnere bidrog som følger: Den Europæiske Investeringsbank 75 mio. EUR, Cassa Depositi e Prestiti (CDP) 60 mio. EUR og Deutsche Bank 5 mio. EUR. Ud over at stille kapital til rådighed for fonden bidrager EU med 20 mio. EUR til tilskud til teknisk assistance (TA) og 1,3 mio. EUR til informationsaktiviteter. Fonden er åben for deltagelse fra andre finansielle institutioner, der eventuelt er interesseret deri.

I overensstemmelse med Europa 2020-strategien for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst supplerer og bidrager EEE F til de nuværende politiske rammer for energieffektivitet, især energieffektivitetsplanen 2011¹⁰, og forslaget til et energieffektivitetsdirektiv¹¹.

Fonden investerer i foranstaltninger vedrørende energibesparelser/energieffektivitet (70 %), projekter for vedvarende energi (20 %) og ren bytrafik (10 %) med fokus på investeringer i bymiljøet. Modtagere af støtte fra faciliteten er lokale, regionale og eventuelt offentlige myndigheder samt offentlige eller private enheder, der optræder på vegne af offentlige myndigheder.

---

⁹ EEE F SA er et struktureret finansieringsselskab (SICAV-FIS i henhold til luxembourgsk lovgivning)

¹⁰ KOM(2011) 109 af 8. marts 2011

¹¹ KOM(2011) 370 af 22. juni 2011

Fonden tilbyder forskellige låntyper og egenkapitalinstrumenter¹² tilpasset projektets struktur og behov. Den kan især tilbyde følgende typer finansielle ydelser: mellem- og langfristede seniorlån, ansvarlig indskudskapital, mezzaninkapital, garantier, egenkapital- og kvasikapitalinvesteringer eller forfæitering¹³. Komponenten vedrørende teknisk assistance yder finansiell støtte til projektinitiativtagerne i form af tilsagn om at hjælpe med at strukturere projekter og udarbejde ansøgninger til fonden.

EEE F blev etableret med henblik på at overvinde de største markedsbarrierer for energieffektivitet: Mangel på tilpasset finansiering, lav tillid til markedet for disse investeringer og høje kapitalomkostninger for projektudvikling. Fonden tilsigter således at finansiere konkrete replikerbare "fyrtårnsprojekter" for at demonstrere rentabiliteten af energieffektivitetsinvesteringer ved at tilbyde særtilpasset finansiering, som for øjeblikket ikke findes på markedet, og især støtte udvikling af energitjenesteselskaber (ESCO) og tiltrække privat supplerende finansiering.

5.2. Hittidige fremskridt

Efter indgåelse af uddelegeringsaftalen gennemførte Den Europæiske Investeringsbank hurtigt og effektivt alle de juridiske formaliteter, der var nødvendige for at få fonden driftsklar, og driften startede den 1. juli 2011. Deutsche Bank, som blev valgt som fondsforvalter, gennemførte først en række kommunikations- og markedsføringsforanstaltninger for at gøre reklame for fonden med henblik på at etablere en aftaleportefølje og indgå værdifulde kontrakter med kommuner, lokale myndigheder samt potentielle investorer for at skabe grundlag for fremtidig vækst. I denne sammenhæng blev webstedet www.eeef.eu etableret, og et webbaseret indsendelsesværktøj blev aktiveret for at muliggøre samspil mellem fondsforvalteren og ansøgerne. For så vidt angår komponenten vedrørende teknisk assistance, uddelegerede Den Europæiske Investeringsbank forvaltningen deraf til fondsforvalteren, og de første anmodninger er ved at blive gennemgået.

I løbet af de første måneder efter etableringen af fonden har kommuner, energitjenesteselskaber og andre enheder, der optræder på vegne af offentlige myndigheder, allerede indsendt et stort antal forslag til projekter til fondsforvalteren inden for områderne kraftvarmeproduktion, offentlig belysning, fjernvarme og bygningsrenovering. Flere lovende projekter gennemgår en nøjere vurdering, og de første aftaler er undervejs. Som med andre finansielle instrumenter kræver mange forhåndsudvalgte projekter lange offentlige indkøbsprocedurer og kompleks aftaleopbygning. De første projekter vil tjene som de første erfaringer med at skabe især strukturer for energitjenesteselskaber. I den forbindelse blev der udarbejdet en standardforfæiteringskontrakt for tjenesteydelser baseret på energimæssig ydeevne, som vil gøre det muligt at udvikle og udbrede innovative aftaler med energitjenesteselskaber.

Efter den sædvanlige opstartsperiode forventes det, at der vil opstå yderligere projekter. I henhold til forordning 1233/2010 skal Kommissionen senest i juni 2013

---

¹² EEE F yder ikke tilskud eller subsidierede renter (lavtforrentede lån). Sådanne finansielle incitamenter anses ikke for at være hensigtsmæssige for projekter, der genererer tilstrækkelige indtægter til at være finansielt levedygtige

¹³ En forfæiteringsordning består i at sælge fremtidige tilgodehavender (energibesparelser) til en kalkulationsrente. Forfæiteringsordninger under EEE F er yderligere sikret gennem kontrakter om energimæssig ydeevne.

aflægge rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om fremskridtene i og den mulige fremtidige udvikling af fonden.